

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра історії України і методики викладання історії

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВИРОБНИЧА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма «Середня освіта (Історія)»
Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Предметна спеціальність 014.03 Середня освіта (Історія)
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні
кафедри історії України і
методики викладання історії
протокол № 1 від 29 серпня
2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Виробнича педагогічна практика в закладах загальної середньої освіти
Викладач (-і)	к.і.н., доцент Паска Богдан Валерійович
Контактний телефон викладача	0967192008 0500807580 (Viber)
Е-mail викладача	bohdan.paska@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	<u>12</u> кредитів ЄКТС, <u>360</u> год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Четвер, 15.00–17.00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Сучасний етап розвитку системи освіти характеризується пошуком нових форм і методів професійно–педагогічної підготовки майбутніх учителів. Важливе місце серед них посідає практика. Особливості цієї практики є у тому, що вона спрямована на конкретну професіоналізацію та збільшує можливості самореалізації майбутніх учителів, мобілізує особистісний потенціал та виявляє приховані здібності студента, забезпечує появу ідей у ситуації вирішення педагогічної проблеми, допомагає усвідомленню та почуттю задоволення від власної діяльності. Програма практики студентів розроблена відповідно до Закону України «Про вищу освіту», до «Положення про організацію та проведення практики у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника від 7 листопада 2025 р., «Стратегії розвитку ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» на 2020–2025 рр.», навчального плану спеціальності й кваліфікаційній характеристиці, освітній програмі, інструкції з охорони праці та навколишнього середовища, Наскрізної програми практики предметної спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія) Факультету історії, політології і міжнародних відносин. Під час педагогічної практики поглиблюються і закріплюються знання студентів предметної спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія) із вступу до спеціальності, психології, педагогіки, сучасних освітніх технологій, методики навчання історії, методики навчання суспільствознавчих предметів, інших фахових дисциплін («Давня та середньовічна історія України», «Історія стародавнього світу», «Історія середніх віків», «Історія України I-ої пол. XX ст.» та ін.), а також знання здобуті під час навчальної практики в закладах освіти (ознайомлюючої) та виробничої педагогічної практики в ЗЗСО на 3 курсі. Під час практики виробляються навички педагогічної праці, удосконалюються сформовані методичні уміння. Практика триває вісім тижнів (12 кредитів). Вона складається з трьох етапів: I етап – підготовчий. На цьому етапі проводиться настановча конференція, в ході якої студенти знайомляться із особливостями практики, звітною документацією, формами контролю, критеріями оцінювання, порадами фахівців. А також здійснюється аналіз організаційно-функціональних особливостей бази практики. II етап – самостійна організація студентами предметної спеціальності 014.03 «Середня освіта (Історія)» навчально-виховного процесу в умовах конкретного навчального закладу. III етап – підсумковий. Включає підготовку звіту, його захист і підсумкове оцінювання результатів практики. Базами педагогічної практики є навчальні заклади та їх структурні підрозділи, які забезпечені висококваліфікованими кадрами (вчителі вищої категорії, вчителі-методисти) і	

відповідають вимогам програми практики ОР бакалавр предметної спеціальності 014.03 «Середня освіта (Історія)». Залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу базується на відповідних договорах, а також організації і контролю проходження практики, написанні характеристики на практиканта тощо.

Оволодіння студентом первинним професійним досвідом відбувається з умінням оцінювати та аналізувати дії вчителя (викладача), учнів на уроці та в позаурочний час; виробляти творчий підхід до педагогічної і педагогічно-дослідницької діяльності; вчитися оформляти письмово результати спостережень та вести звітну документацію.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою виробничої цільової педагогічної практики в школі на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за галуззю знань 01 Освіта / Педагогіка, предметною спеціальністю 014.03 Середня освіта (Історія) у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника є засвоєння і поглиблення теоретичних та практичних знань, умінь і навичок студентів з фундаментальних і вибіркового дисциплін, засвоєння студентами сучасних методів, форм організації та знарядь праці в галузі майбутнього фаху, формування у них на базі одержаних у вищому навчальному закладі знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час викладацької роботи в реальних умовах педагогічного процесу, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов; виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати у практичній діяльності. Практика передбачає підготовку випускників як фахівців – вчителів історії і громадянської освіти в загальноосвітніх навчальних закладах, які здатні до впровадження традиційних та інноваційних технологій навчання в професійній діяльності. Практика сприяє вихованню високоморальних, патріотичних, освічених особистостей, спроможних вносити істотний вклад у майбутнє як регіону, так й України.

Досягнення мети передбачає вирішення **наступних завдань**:

Навчальні: - забезпечити зв'язок теоретичних знань фахових дисциплін з реальним педагогічним процесом, використання їх у розв'язанні конкретних навчальних, розвивальних та виховальних завдань; - аналізувати з наукової точки зору соціально-економічні, соціально-педагогічні та соціально-психологічні проблеми та процеси, використовувати отримані результати у різних видах професійної діяльності. - розвивати в практикантів уміння проводити уроки з використанням сучасних методів і прийомів навчально-пізнавальної діяльності; – формувати у студентів психологічну готовність до роботи у школі.

Наукові: - поглиблювати теоретичні знання студентів з фахових дисциплін і на основі індивідуальних завдань вивчення передового педагогічного досвіду вчителів виробити творчий підхід до педагогічної діяльності; - формувати вміння проводити науково-дослідницьку роботу.

Виховні: - виховувати у студентів повагу і шанобливе ставлення до фаху педагога; - формувати в майбутніх учителів педагогічні вміння і навички, що сприяють розвиткові професійних якостей учителя, потреби в педагогічній самоосвіті; - розвивати в практикантів уміння здійснювати виховну роботу; - сприяти становленню особистості студента-практиканта.

Професійні: - вивчати шкільну документацію: план роботи школи, особові справи учнів, щоденники, класні журнали, календарне планування вчителів-істориків; - проводити уроки з історії (не менше 32 уроків різного типу), позаурочний захід з предмету; - правильно визначати: - типи уроків, їхню організаційну структуру залежно від мети, змісту, вікових особливостей учнів і конкретних умов проведення уроків; - організаційні форми, методи й засоби проведення уроків у відповідності з дидактичними принципами навчання, враховуючи вікові, психологічні особливості учнів й конкретні умови навчання; - навчальну, виховальну, розвивальну мету уроку зі спеціальності та в позакласних виховних заходах, а також організаційні форми й методи їх проведення; - раціонально добирати, а в разі необхідності виготовляти дидактичний матеріал, наочність до уроків відповідно до їх пізнавальної мети; - своєчасно й уміло застосовувати ТЗН і засоби мультимедіа для проведення уроків з історії та в позакласній роботі; - стимулювати інтерес та активність учнів до засвоєння знань, розвивати їхню увагу, мислення, мовлення; - здійснювати психолого-педагогічний аналіз уроків і позакласних заходів зі спеціальності; - на основі знань педагогічної, психологічної наук, методики навчання історії аналізувати педагогічний досвід вчителів школи; - проводити психолого-педагогічні спостереження за учнями класу, виявляти їхні

вікові та індивідуальні особливості, рівень розвитку, рівень вихованості; - складати характеристики на учня; - підготувати виховний захід; - складати індивідуальний план студента-практиканта за тижнями на весь період педпрактики (студент складає і узгоджує з груповим керівником індивідуальний план роботи на період практикуму до кінця першого тижня) та вести щоденник, в якому фіксувати результати спостереження уроків вчителів, студентів-практикантів, класних керівників, результати власної діяльності; - виконати завдання кафедр педагогіки, психології, а також кафедр Факультету історії, політології і міжнародних відносин.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Програмні компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання, потребує інтеграції знань і прийняття рішень у практиці викладання історії в основній (базовій) школі і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, а також до використання знань у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання й повноцінне розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) українською - державною мовою; отримувати і передавати професійну інформацію іноземною мовою.

ЗК 4. Здатність до впевненого, а водночас критичного використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для пошуку, обробки, аналізу, верифікації інформації з різноманітних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.

ЗК 5. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально на основі чинного законодавства та міркувань етики.

ЗК 6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності з дотриманням етичних норм і цінностей сучасного суспільства, діяти громадсько і соціально відповідально та з почуттям поваги до оточуючих.

ЗК 7. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, забезпечувати особисту та групову відповідальність за дотримання виконавської дисципліни. вміння визначати і наполегливо реалізовувати поставлені завдання і взяті обов'язки.

ЗК 8. Здатність генерувати нові ідеї, зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства, вміння диференціювати традиційні та інноваційні способи вирішення завдань та знаходити межі їхнього застосування у навчальному процесі.

ЗК 9. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, використовувати рухову активність для відпочинку.

ЗК 10. Здатність поважати мультикультурність і різноманітність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

ФК 1. Здатність перенесення системи знань із вітчизняної і всесвітньої історії, необхідної для роботи в навчальних закладах загальної середньої освіти, у професійну діяльність.

ФК 2. Здатність забезпечувати навчання учнів українською - державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області історії та суспільствознавства.

ФК 3. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проектування процесів навчання і виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей, застосовувати під час організації навчально-виховного процесу ефективні методики й технології.

ФК 4. Здатність застосовувати інтерактивні методи і сучасні освітні технології навчання, формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами історичних і суспільствознавчих предметів, інтегрованого навчання.

ФК 5. Здатність здійснювати контроль та об'єктивне оцінювання рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання.

ФК 6. Здатність до формування колективу учнів; знаходження ефективних шляхів мотивації їх до саморозвитку, спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

ФК 7. Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог безпеки життєдіяльності

і законодавства щодо охорони життя і здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання під час освітнього процесу здоров'язберезувальних технологій.

ФК 8. Здатність до здійснення рівноправної та особистісно-зорієнтованої взаємодії з учнями в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

ФК 9. Здатність усвідомлювати суспільний статус і призначення професійної діяльності вчителя історії, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокореляцію своїх професійних якостей, аналізувати, досліджувати та поширювати передовий педагогічний досвід.

ПК 1. Здатність володіти змістом та методологією фундаментальних і спеціальних історичних дисциплін.

ПК 2. Знання сучасних наукових досліджень з історії України та всесвітньої історії.

ПК 3. Здатність володіти категоріально-понятійним апаратом історичної науки, орієнтуватися в науковій періодизації історії, використовувати її як спосіб пізнання історичного процесу.

ПК 4. Здатність інтегрувати набуті знання з історичних та інших гуманітарних наук в самостійну систему, виявляти цілісність знань та умінь.

ПК 5. Здатність розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, володіти базовими знаннями української та світової культури в контексті готовності майбутніх фахівців до спілкування у мультикультурному середовищі на основі толерантності, діалогу і співробітництва.

ПК 6. Здатність здійснювати критичний аналіз різних джерел інформації та наукового пізнання, використовувати їх у професійній діяльності.

ПК 7. Знання наукових основ історії та методики її навчання, організації процесу пізнання та виховання учнів різних вікових категорій; здатність здійснювати дослідження з історії України, всесвітньої історії, методики навчання історії.

ПК 9. Здатність використовувати в професійній діяльності нові підходи до шкільної історичної освіти в умовах багатокультурного суспільства та процесу євроінтеграції, з метою формування історичної свідомості, національної пам'яті, здійснення громадянсько-патріотичного виховання.

ПК 10. Здатність до педагогічної рефлексії та дисемінації педагогічного досвіду.

Результати навчання:

РН 1. Відтворювати основні концепції та принципи педагогіки і психології, сучасних освітніх технологій; враховувати в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

РН 2. Демонструвати вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.

РН 3. Називати і аналізувати методи цілепокладання, планування та проектування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; класифікувати форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти.

РН 4. Здійснювати добір і застосовувати сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично оцінювати результати їх навчання та ефективність уроку.

РН 5. Вибирати відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізувати динаміку особистісного розвитку учнів, визначати ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

РН 6. Називати і пояснювати принципи проектування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками.

РН 7. Демонструвати знання основ фундаментальних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперувати базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

РН 8. Генерувати обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами.

РН 9. Застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності.

РН 10. Демонструвати володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності.

РН 11. Виявляти навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснювати необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання тендерного паритету у професійній діяльності.

РН 12. Аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

РН 13. Демонструвати знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовувати необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

ПРН 1. Демонструвати знання змісту фундаментальних і спеціальних історичних дисциплін, необхідними для роботи в закладах загальної середньої освіти; пояснювати і характеризувати історичні процеси і події у їх порівнянні та взаємозв'язку.

ПРН 2. Знати і аналізувати сучасні наукові дослідження з проблем вітчизняної та всесвітньої історії, спеціальних історичних дисциплін та імплементувати знання у навчальну і практичну діяльність.

ПРН 3. Орієнтуватися в історичному часі, застосовуючи періодизацію, характеризувати суспільні явища в розвитку, вільно оперувати термінологією з фахових предметів.

ПРН 4. Демонструвати інтегроване мислення, пояснювати цілісну картину суспільно-історичного розвитку через міжпредметні зв'язки.

ПРН 5. Використовувати краєзнавчу складову курсу історії для активізації пізнавальної діяльності учнів; організовувати позакласну гурткову роботу, музейну, пам'ятко-охоронну, народознавчу роботу, спрямовану на збереження і використання історико-культурної спадщини України та світу з навчальною, науковою і просвітницькою метою.

ПРН 6. Працювати з джерелами інформації, вміти їх аналізувати, синтезувати, порівнювати та інтегрувати їх у зміст навчання історії, представляти та обговорювати відображені в них факти, явища, події, визначати власну позицію щодо суперечливих питань.

ПРН 7. Знати зміст шкільних курсів історії, проектувати і здійснювати навчальний процес, обирати оптимальні компетентісно орієнтовані методики навчання історії і суспільствознавства за допомогою сучасних інноваційних технологій, уміти оцінювати та відслідковувати динаміку особистісного розвитку учня/учениці.

ПРН 9. Цінувати різноманіття та мультикультурність світу; ідентифікувати себе у системах загальнолюдських і національних цінностей, керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва.

ПРН 10. Усвідомлювати призначення професійної діяльності вчителя історії і стійко прагнути до набуття та вдосконалення професійних компетентностей.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	
практична підготовка	360
самостійна робота	120

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Предметна спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
8	014.03 Середня освіта (Історія)	4	Нормативний

Тематика навчальної

дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
1. Підготовчий етап. Організаційне заняття на Факультеті: ознайомлення з інструктажем з техніки безпеки, ознайомлення студентів із завданнями та змістом педагогічної практики, формою контролю, необхідною звітною документацією, критеріями оцінювання. Лекція «Від теорії до практики: секрети успіху», на яку запрошуються учителі-професіонали з м. Івано-Франківська. 2 год. Організаційне заняття на базі практики: Розподіл практикантів по робочих групах. Екскурсія по закладу. Ознайомлення з методикою майбутньої роботи, порядком ведення щоденників педагогічної практики, спостережень і нотаток, збору й обробки матеріалів, проведення інструктажу з правил охорони праці та протипожежної безпеки тощо. 2 год.		4	
2. Реалізація основних функцій вчителя і класного керівника в умовах конкретного навчального закладу. Активна фаза практики: - планування навчально-виховного процесу та проведення уроків з історії і суспільствознавчих предметів; - відвідування та наступний аналіз уроків і позакласних заходів з історії і суспільствознавчих предметів; - підготовка й проведення не менше 32 уроків історії і суспільствознавчих предметів в 5-9 класах у присутності вчителя; - підготовка і проведення 2-3 залікових уроків різних типів (на залікових заняттях мають бути присутні керівник практики від Факультету, від бази практики, студенти - практиканти). Після закінчення заняття проводиться обговорення, в якому приймають участь всі присутні. В ході обговорення висловлюються зауваження теоретичного (стосовно змісту) та методичного (якість подачі матеріалу, управління аудиторією, активність студентів, використання технічних засобів навчання тощо) плану. Студенти - практиканти фіксують свої зауваження у письмовій формі у вигляді рецензії, керівник практики від базового навчального закладу надає характеристику з рекомендованою оцінкою); - підготовка дидактичного матеріалу до залікових уроків; - відвідування й аналіз 5 уроків студентів-практикантів; - перевіряти зошити, контрольні і самостійні роботи; - проведення психолого - педагогічних спостережень; - проведення індивідуальних бесід з учнями; - ведення класного журналу, оформлення іншої документації, перевірка щоденників тощо; - можлива участь у роботі методичних об'єднань учителів			352

історії, семінарах, засіданнях педагогічної ради школи, в підсумкових конференціях з педпрактики. Зміст позакласної роботи: - вивчення системи роботи вчителя, спрямованої на формування в учнів стійкого інтересу до виучуваних предметів; - опанування знаннями та вміннями з питань підготовки та проведення позакласної роботи з історії і суспільствознавчих предметів: тижнів історії, правознавства, вечорів (ранків), бесід, конференцій, диспутів, екскурсій; випуск стіннівок тощо. 262 год. Виконання індивідуальних завдань з метою надбання студентами умінь та навичок самостійного розв'язування відповідних завдань. 90 год			
3. Підсумковий етап. Оформлення і захист підсумкової документації, Захист індивідуального завдання. 4 год.		4	
ЗАГ.:		8	352

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Шкала оцінювання				
	Оцінка в балах	Оцінка за іспит	Оцінка в національній шкалі	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за залік
	90-100	відмінно	5	A	зараховано
	80-89	добре	4	B	
	70-79			C	
	60-69	задовільно	3	D	
	50-59			E	
	26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)			
	1-25	незадовільно			
	Розподіл балів:				
	1. Оцінка фахової підготовки – 10 б.				
2. Оцінка за залік – 20 б.					

3. Оцінка за проведення уроків – 20 б.				
4. Оцінка проведених виховних заходів – 15 б.				
5. Оцінка психолого-педагогічної характеристики колективу учнів – 15 б.				
6. Оцінка письмового звіту і його захисту – 10 б.				
7. Оцінка індивідуального завдання – 10 б.				
У електронному журналі оцінки виставляються у 100-бальній шкалі із урахуванням вищенаведених пропорцій.				

Критерії оцінювання фахової підготовки (100 балів – 10 балів) 90-100 балів – Високий рівень фахової підготовки (A).				
Відмінне володіння знаннями політичних, економічних, соціальних та культурних тенденцій розвитку як в Україні, так і в світі. Глибоке				

Критерії оцінювання фахової підготовки (100 балів – 10 балів) 90-100 балів – Високий рівень фахової підготовки (A).
Відмінне володіння знаннями політичних, економічних, соціальних та культурних тенденцій розвитку як в Україні, так і в світі. Глибоке

розуміння основних понять, термінів та концепцій. Чітке представлення основних періодів історії України в контексті європейської історії. Відмінне розуміння ключових подій, явищ та процесів історії України та світу, здатність аналізувати їх крізь призму викликів і суспільних відповідей на них. Глибокі знання педагогіки, психології та методики навчання історії. Відмінне розуміння основних педагогічних концепцій та психологічних особливостей учнів різних вікових категорій. Вміння інтегрувати знання з університетських дисциплін під час практики.

80-89 балів – Добре (B).

Студент має добрі знання політичних, економічних, соціальних та культурних тенденцій розвитку України та світу, проте допускає незначні прогалини в розумінні деяких аспектів. Може пояснити основні поняття, терміни та концепції з історії, інколи допускаючи несуттєві помилки. Загальне знання історії України та європейських періодів відповідає вимогам, хоча можливі певні прогалини в деталях або поясненні взаємозв'язків між подіями. Добре розуміння педагогіки, психології та методики навчання історії. Здатний інтегрувати університетські знання у навчальний процес в ЗЗСО, хоча потребує подальшого вдосконалення.

70-79 балів – Добре (C).

Студент володіє достатніми знаннями політичних, економічних, соціальних та культурних процесів, але його розуміння деяких складних аспектів обмежене. Він може пояснити основні поняття та концепції, але допускає помилки при їх застосуванні. Має загальне уявлення про історичні процеси, однак не завжди може пояснити їхню складність і взаємозв'язки. Достатні знання педагогіки, психології та методики навчання історії, проте потребує покращення в застосуванні цих знань на практиці.

60-69 балів – Задовільно (D).

Студент має загальне розуміння політичних, економічних, соціальних та культурних тенденцій розвитку України та світу, проте допускає значні прогалини у знаннях. Його пояснення основних понять і термінів є поверхневими, можуть містити помилки. Аналіз історичних подій та явищ здебільшого є поверхневим, недостатньо обґрунтованим. Має базові знання з педагогіки, психології та методики навчання історії, але його здатність інтегрувати їх у навчальний процес у ЗЗСО обмежена.

50-59 балів – Задовільно (E).

Студент демонструє слабе володіння основними політичними, економічними, соціальними та культурними процесами, значно обмежене розуміння історичних подій та їхнього взаємозв'язку. Його аналіз є поверхневим, інколи суперечливим. Прогалини у знаннях педагогіки та психології суттєво впливають на здатність застосовувати ці знання на практиці. Загальний рівень знань є мінімально достатнім, проте потребує значного покращення.

26-49 балів – Незадовільно (FX).

Студент має серйозні прогалини у знаннях основних політичних, економічних, соціальних та культурних процесів. Його розуміння ключових понять, термінів та концепцій є неповним або поверхневим. Не здатний адекватно пояснити зв'язки між історичними подіями, допускає значні помилки у викладі матеріалу. Слабке володіння

педагогічними та психологічними основами навчання історії, не може ефективно застосовувати ці знання в освітньому процесі в ЗЗСО.

1-25 балів - Незадовільно (F).

Студент демонструє критичний рівень незнання основних політичних, економічних, соціальних та культурних процесів. Його розуміння історичних подій є фрагментарним або відсутнім. Виклад містить серйозні помилки, плутанину у фактах і термінах. Не здатний проводити навіть базовий аналіз історичних явищ. Відсутність знань педагогіки, психології та методики навчання історії унеможливорює ефективне застосування цих знань на практиці. Студенту необхідно повторно пройти курс для засвоєння базового матеріалу.

Критерії оцінювання проведення уроків (100 балів - 20 балів)

Відмінно (A) 90-100 балів

Чітко сформульована, відповідає навчальній програмі, охоплює навчальні, виховні та розвивальні цілі. Структура уроку логічна, послідовна, відповідає типу уроку, всі етапи чітко визначені. Цікава мотивація, та активізація уваги учнів. На етапі пояснення матеріалу дотримано історичної послідовності, чітко аргументовано причинно-наслідкові зв'язки, залучено приклади для кращого розуміння. Час уроку розподілений раціонально; передбачено активну участь учнів на кожному етапі уроку. Підібрано відповідно до навчальних завдань, інтегровано інноваційні технології, враховано компетентнісний, особистісно-орієнтований і діяльнісний підходи. Сприяє розвитку критичного і творчого мислення. Грамотно організовано індивідуальну та групову роботу, забезпечено мотивацію й активну участь усіх учнів. Різномірні завдання відповідають віковим та індивідуальним особливостям учнів; передбачено використання різних методів контролю знань і вмінь учнів. Навчальні ресурси-сучасні, інтегровані у навчальний процес, сприяють досягненню мети уроку. Передбачене безпечне, комфортне й інклюзивне середовище. Пропонуються різні форми завдання (творчі, дослідницькі, практичні), які закріплюють матеріал і відповідають цілям уроку. Підсумки уроку чіткі, логічні, узагальнюють вивчене, підкреслюють головні ідеї уроку. План-конспект демонструє здатність студента інтегрувати знання в практичні ситуації, розвивати критичне та творче мислення. Відмінно організована рефлексія Текст плану-конспекту чіткий, без граматичних чи стилістичних помилок.

Добре (B) 80-89 балів

Загалом мета сформульована правильно, але є деякі неточності. Структура уроку відповідає типу, але є незначні недоліки в деталізації. Послідовність викладу матеріалу збережена, але причинно-наслідкові зв'язки подано поверхово. Розподіл часу уроку в основному раціональний, але окремі етапи затягнуті або недостатньо деталізовані. Методи, прийоми, засоби навчання ефективні, але іноді недостатньо адаптовані до навчальних завдань або учнівського колективу. Інноваційні технології використовуються не повною мірою. Індивідуальна та групова робота добре організована. Враховано вікові особливості, є добра адаптація до інклюзії. Запропоновані запитання потребують уточнень. Навчальні ресурси використані, але є незначні помилки. Домашнє завдання вказане вірно, але бракує творчого підходу. Узагальнення матеріалу добре зроблено. План-конспект

	демонструє правильне розуміння змісту навчання, але є труднощі з інтеграцією знань у практичні ситуації. Є незначні логічні чи стилістичні помилки. Добре С - 70-79 балів Мета уроку сформульована загалом правильно, але не охоплює всіх цілей навчання. Структура уроку відповідає його типу, однак є певні порушення логіки або непослідовність у подачі матеріалу. Послідовність викладу в основному збережена, але причинно-наслідкові зв'язки подано фрагментарно або поверхово, що ускладнює розуміння учнями. Розподіл часу на етапи уроку не завжди є раціональний. Методи, прийоми та засоби навчання застосовані, однак не завжди відповідають навчальним завданням чи рівню підготовки учнів. Інноваційні технології згадуються, проте використовуються фрагментарно. Індивідуальна та групова робота передбачена, проте не завжди ефективно організована. Враховано вікові особливості учнів, але адаптація до інклюзивного навчання поверхнева або недостатньо розроблена. Запропоновані запитання допомагають активізувати учнів, проте вони надто загальні та однотипні. Навчальні ресурси використані, але їх інтеграція у процес навчання не завжди ефективна, іноді вони подані формально. Домашнє завдання вказане, проте воно переважно репродуктивного характеру, без творчого або дослідницького компонента. Узагальнення матеріалу проведене, однак є помилки або неповне охоплення ключових аспектів уроку. План-конспект демонструє базове розуміння методики викладання, проте містить недоліки в деталізації або адаптації матеріалу до реальної педагогічної практики. Спостерігаються логічні, стилістичні або методичні помилки, що впливають на загальну якість проведення уроку. Задовільно D - 60-69 балів Мета уроку сформульована нечітко або обмежена лише навчальними цілями. Структура уроку порушена, етапи уроку не пов'язані між собою або недостатньо деталізовані. Виклад матеріалу поверховий, причинно-наслідкові зв'язки слабо розкрито. Час уроку розподілено нерівномірно; деякі етапи затягнуті або пропущені. Використано традиційні підходи, недостатньо враховано сучасні педагогічні вимоги. Інноваційні технології не застосовано. Організація роботи учнів організована частково, не враховано активної взаємодії учнів. Різномірні завдання включені формально, не завжди відповідають віковим або індивідуальним особливостям учнів. Інклюзія поверхнево реалізована. Завдання на оцінювання відсутні або недостатньо конкретні. Навчальні ресурси використано формально, без інтеграції в урок. Домашнє завдання однотипне. Висновки поверхові, не відображають основної ідеї уроку. Мета уроку досягнута частково; бракує інтеграції знань у практичні ситуації. Є значні логічні та граматичні помилки. Задовільно E - 50-59 балів Мета уроку сформульована неточно або частково не відповідає навчальним цілям. Структура уроку має суттєві порушення логіки або непослідовність у подачі матеріалу. Послідовність викладу порушена, причинно-наслідкові зв'язки не простежуються або подані фрагментарно, що ускладнює розуміння матеріалу учнями. Розподіл часу на етапи уроку нераціональний. Використані методи, прийоми та
--	---

засоби навчання є недостатньо ефективними або не відповідають віковим та пізнавальним можливостям учнів. Інноваційні технології не застосовуються, або їх використання є формальним. Індивідуальна та групова робота передбачена, проте реалізована неефективно або без урахування рівня підготовки учнів. Врахування вікових особливостей учнів є поверхневим, а адаптація до інклюзивного навчання майже відсутня. Запитання до учнів здебільшого репродуктивні, мало сприяють розвитку критичного мислення. Навчальні ресурси використані невідповідно до змісту уроку.

Домашнє завдання вказане, але воно шаблонне або відірване від матеріалу уроку. Узагальнення матеріалу слабе або поверхнєве, не охоплює основних висновків. План-конспект демонструє лише часткове розуміння методики викладання, містить значні недоліки у деталізації та адаптації матеріалу. Відсутня цілісність уроку, зустрічаються серйозні логічні, стилістичні або методичні помилки. Незадовільно (FX) –26-49 балів

Мета уроку сформульована неправильно. Етапи не вірно визначено, логіка практично відсутня. Матеріал подано хаотично. Час уроку розподілено нерівномірно, багато часу витрачено неефективно. Не підібрано методи, прийоми і засоби або не відповідають завданням уроку. Організація роботи учнів відсутня або повністю неефективна. Різномірівневі завдання відсутні або зовсім не враховують особливостей учнів. Оцінювання відсутнє або формальне. Не використані або не відповідають уроку. Домашнє завдання відсутнє або не відповідає цілям уроку. Висновки нелогічні. Мета уроку не досягнута, знання не застосовуються на практиці. У тексті є численні помилки. Незадовільно F - 1-25 бали

Урок не відповідає жодним стандартам, має серйозні недоліки у всіх аспектах. Використовуються лише найпростіші методи, які не забезпечують навчального процесу. Відсутність будь-якої участі учнів. Немає рефлексії і мотивації. Не формуються компетентності в учнів. Домашнє завдання не задано або не має жодного сенсу з точки зору навчальних результатів. Узагальнення матеріалу не проводиться, висновки відсутні. Мета уроку не досягнута, учні не отримали нових знань або не можуть їх застосувати. Текст містить численні логічні, стилістичні та граматичні помилки.

Критерії оцінювання проведених виховних і позакласних заходів (100 балів - 15 балів)

Відмінно (A) 90-100 балів

Мета заходу чітко сформульована і відповідає віковим, психологічним і освітнім потребам учнів.

Всі матеріали і засоби (мультимедійні презентації, ігри, відео, плакати) організовані на високому рівні, з урахуванням потреб учнів.

Використовуються сучасні, інтерактивні та інноваційні методи, що активно залучають учнів до діяльності (групові обговорення, рольові ігри, проектна діяльність).

Учні активно беруть участь у заході, проявляють зацікавленість і мотивацію, самостійно виражають свої думки та ідеї.

Захід значно сприяє розвитку моральних, етичних, громадянських та соціальних цінностей учнів, допомагає формувати позитивну соціальну та емоційну поведінку.

	Створюється позитивна, дружня атмосфера, де учні відчувають себе вільно, підтримуються та заохочуються до самовираження. Виконано рефлексію заходу, що дозволяє оцінити результати та визначити напрямки для подальшого розвитку заходів. Добре (B) 80-89 балів Мета заходу сформульована, але не зовсім повно. Матеріали підготовлені, але деякі аспекти можуть бути недостатньо продумані. Використовуються інноваційні методи, але їх комбінація не завжди оптимальна для досягнення максимального результату. Учні беруть участь, але не завжди повною мірою. Захід має виховний вплив, але не досягнуто глибоких змін у ставленні учнів до моральних чи громадянських цінностей. Створено підтримуючий мікроклімат. Рефлексія заходу не завжди ефективна для подальшого вдосконалення. Добре (C) 70-79 балів Мета заходу сформульована, але є певні неузгодженості або вона надто загальна. Матеріали підготовлені, але їх якість або відповідність завданням заходу недостатня. Основний акцент на традиційних методах, без достатнього застосування інновацій та інтерактивних підходів. Залученість учнів певною мірою є обмежена. Захід має виховний ефект, але поверхневий, не змінює ставлення учнів до етичних чи моральних цінностей. Атмосфера загалом комфортна для учнів. Рефлексія не дає чіткої оцінки ефективності заходу або пропонує поверхневі рішення для вдосконалення. Задовільно (D) 60-69 балів Мета заходу не сформульована або суперечлива, що ускладнює досягнення результату. Матеріали не підготовлені або значно не відповідають вимогам заходу. Використано лише обмежений набір традиційних методів, без активного залучення учнів. Учні не зацікавлені і не беруть участь у заході. Захід не має виховного впливу на учнів, не сприяє зміні їхнього ставлення до соціальних чи моральних цінностей. Учні не відчувають себе комфортно. Рефлексія відсутня або не дає обґрунтованих висновків. Задовільно (E) 50-59 балів Мета заходу не чітко сформульована, що ускладнює організацію та досягнення цілей. Матеріали недостатньо підготовлені і не відповідають меті заходу. Використано обмежену кількість традиційних методів без активної участі учнів. Учні не зацікавлені і практично не беруть участь у заході. Захід має слабкий виховний ефект, не змінює ставлення учнів. Учні не відчувають підтримки. Відсутність рефлексії або недостатньо оцінені важливі аспекти заходу. Незадовільно (FX) 26-49 балів Мета заходу сформульована нечітко або суперечливо. Матеріали практично не підготовлені або не відповідають змісту
--	---

заходу.

Використовуються лише найпростіший підхід без взаємодії з учнями. Учні не залучені до діяльності, не проявляють зацікавленості.

Захід не має помітного виховного ефекту. Атмосфера вкрай несприятлива для учнів.

Рефлексії не проводиться, результати не оцінюються.

Незадовільно (F) 1-25 бали

Мета заходу повністю відсутня або некоректно сформульована.

Матеріали не підготовлені або зовсім не відповідають вимогам заходу.

Не використовуються жодні методи активного навчання.

Учні пасивні.

Захід не має жодного виховного впливу на учнів. Атмосфера некомфортна.

Відсутня рефлексія або оцінка результатів.

Критерії оцінювання звіту проходження практики (100 балів (10 балів))

Відмінно А - 90-100 балів. Звіт містить повну інформацію про всі етапи проходження практики, включаючи мету, завдання, зміст діяльності, досягнуті результати та труднощі. Всі аспекти практики описані детально. Звіт містить глибокий аналіз проведених уроків, виховних заходів і самопочуття вчителя, з чітким виокремленням сильних і слабких сторін своєї діяльності. Виконано детальну рефлексію над досвідом. Звіт добре структурований, логічно побудований, чітко оформлений відповідно до вимог (написаний зрозумілою мовою, розбитий на розділи). Звіт містить посилання на теоретичні знання та методичні рекомендації, які використовувалися під час практики, а також їхнє застосування до конкретних ситуацій. Відображено інноваційні підходи, оригінальні ідеї, що були реалізовані під час практики, а також самостійний підхід до організації навчального процесу.

Добре В - 80-89 балів. Звіт містить основні моменти практики, але деякі аспекти описані поверхнево. Слабо висвітлені певні важливі моменти (наприклад, труднощі або досягнуті результати). Звіт містить загальний аналіз виконаної роботи, але обмежений у глибині та деталях. Рефлексія на достатньому рівні. Звіт оформлений за основними вимогами, але деякі розділи не зовсім логічно пов'язані між собою. Звіт містить основні методи роботи, але вони могли б бути більш проаналізованими.

Добре С - 70-79 балів. Звіт охоплює загальні моменти проходження практики, окремі деталі або важливі моменти залишені поза увагою. Звіт містить лише загальні висновки без глибокого аналізу або самооцінки виконаної роботи. Є окремі моменти, які потребують уточнення. Звіт має недоліки в структурі. Звіт лише частково містить теоретичні аспекти, які не завжди коректно застосовуються до описуваних ситуацій. Звіт не містить оригінальних або новаторських ідей, а підхід до організації навчальної роботи є стандартним або типовим.

Задовільно D - 60-69 балів. Звіт містить недостатньо інформації про проходження практики або не має чіткої структури. Багато важливих моментів пропущено. Звіт не містить рефлексії над виконаною роботою, відсутній аналіз сильних і слабких сторін діяльності. Звіт

хаотично оформлений або зовсім не відповідає вимогам до структури та оформлення. Звіт демонструє стихійний підхід до виконання практики або не містить оригінальних ідей.

Задовільно E - 50-59 балів. Звіт містить суттєві прогалини або не містить важливих розділів. Важливі моменти практики не описані, значно не вистачає аналітики. Погано організований, несформульовані висновки або рефлексія. Оформлення і структура дуже неохайні або недотримані. Звіт не демонструє самостійного підходу до виконання практики

Незадовільно (FX) –26-49 балів. Звіт не містить основної інформації про практику. Рефлексія відсутня або поверхнева. Звіт хаотично написаний або погано структурований. Більшість важливих аспектів або методів не згадані. Підхід до практики не організований.

Незадовільно F - 1-25 бали. Звіт не подано або практично не містить змісту. Рефлексія та аналіз повністю відсутні. Структура і оформлення не відповідають вимогам. Підхід до виконання практики відсутній, самостійність не продемонстровані. Або звіт відсутній.

Критерії оцінки психолого-педагогічної характеристики на учня (100 балів (15 балів)

Відмінно (A) 90-100 балів.

Психолого-педагогічна характеристика містить всебічний аналіз розвитку учня, включаючи особливості його особистості, емоційної та соціальної зрілості, мотивації до навчання, рівень самоконтролю, інтереси, здібності та схильності. Оцінка учня є чіткою, логічною та конкретною. Використано точні психологічні терміни та методи, надано детальний опис поведінки, навчальної діяльності та взаємодії з іншими учнями. У характеристиці використовуються теоретичні знання з психології та педагогіки. Чітко показано, як ці знання допомагають у формуванні ефективних підходів до навчання та виховання цього учня.

Добре (B) 80-89 балів.

Характеристика містить основний опис учня з достатнім аналізом, хоча деякі аспекти потребують уточнення або поглиблення. Оцінка учня є чіткою та конкретною. Використано психологічні терміни та методи, надано детальний опис поведінки, навчальної діяльності та взаємодії з іншими учнями. У характеристиці загалом використовуються теоретичні знання з психології та педагогіки. А також загалом показано, як ці знання допомагають у формуванні ефективних підходів до навчання та виховання цього учня.

Добре (C) 70-79 балів

Характеристика містить основний опис учня, хоча є деякі помилки. Оцінка учня є не зовсім чіткою та конкретною. Використано психологічні терміни та методи (з незначними помилками), надано в цілому опис поведінки, навчальної діяльності та взаємодії з іншими учнями. У характеристиці загалом використовуються теоретичні знання з психології та педагогіки, але є помилки.

Задовільно (D) 60-69 балів

Характеристика поверхнева, в ній недостатньо інформації про учня, аналіз його поведінки і навчальної діяльності не є повним. Оцінки можуть бути неточними або неповними. Відсутні чіткі зв'язки з теорією, психологічні терміни використовуються рідко або не

	коректно. Задовільно (E) 50-59 балів Характеристика учня недостатня або поверхнева, багато важливих аспектів не розкрито. Визначення сильних і слабких сторін написані оглядово. Відсутній зв'язок із теоретичними основами, що ускладнює аналіз. Незадовільно (FX) 26-49 балів Характеристика містить лише фрагментарну або надано лише загальні висловлювання, що не відповідають реальним характеристикам. Основні прояви поведінки не розкриваються або відсутні. Оцінки і висновки є поверхневими. Незадовільно (F) 1-25 бали Опис учня майже відсутній, або містить некоректну інформацію про учня. Оцінка учня не дається, або вона є абсолютно неправильною. Відсутня конструктивна рефлексія. Критерії оцінювання індивідуального завдання (100 балів (10 балів)) Відмінно А - 90-100 балів. Завдання виконано повно та детально, з урахуванням усіх вимог. Інформація надана чітко, охоплюючи всі аспекти поставленого завдання. Відповідь продумана і демонструє глибоке розуміння теми. Виконання завдання супроводжується детальним аналізом, обґрунтуванням вибору підходів або рішень. Аргументація точна, логічна і обґрунтована відповідними теоретичними знаннями. Завдання вирішено самостійно, з використанням новаторських або оригінальних підходів. Є прояв самостійного мислення та інноваційних ідей. Завдання має чітку структуру, є логічно послідовним і грамотно оформленим. Добре В - 80-89 балів . Завдання виконано відповідно до основних вимог, однак деякі деталі або аспекти залишені поверхневими або потребують уточнення. Завдання виконано самостійно з використанням відповідних джерел, але без значних нововведень. Структура завдання добрим чином організована, хоча можуть бути незначні недоліки в оформленні чи послідовності викладення. Добре С - 70-79 балів. Завдання виконано, але воно містить незначні прогалини або недостатньо деталізоване. Окремі важливі моменти не розкриті або залишені без уваги. Завдання виконано з низьким рівнем самостійності чи оригінальності, проте з деякими спробами внести індивідуальні елементи. Є недоліки в оформленні, форматуванні чи граматиці, що ускладнює сприйняття інформації. Задовільно D - 60-69 балів. Завдання виконано з прогалинами в змісті або окремі елементи не виконано. Завдання виконано з мінімальною самостійністю, без індивідуальних підходів чи інновацій. Має серйозні недоліки в структурі та оформленні, що ускладнює його розуміння та сприйняття. Задовільно E - 50-59 балів. Завдання містить істотні прогалини, важливі елементи не розкрито. Завдання виконується з мінімальним рівнем самостійності, без оригінальних ідей, з мінімальним внесенням індивідуальних елементів. Оформлення та структура значно ускладнюють сприйняття завдання. Незадовільно (FX) –26-49 балів. Завдання виконано неповністю або з
--	--

	серйозними помилками. Відсутність самостійності, повна відсутність індивідуального підходу. Завдання має численні недоліки в структурі та оформленні, що унеможлиблює його розуміння. Незадовільно F - 1-25 бали. Завдання не виконано або виконано в такій формі, що не відповідає вимогам. Воно не містить власних ідей чи підходів, переписано з інших джерел без власного внеску. Завдання не структуроване, не оформлене і не відповідає вимогам до зовнішнього вигляду.
Вимоги до письмових робіт	Перелік документації, яку студент подає на кафедру після завершення практики: I. Календарний графік проходження практики. II. Психолого-педагогічний щоденник студента-практиканта. III. Звіт про проходження практики. IV. Характеристика на студента-практиканта. V. Відгук осіб, які перевіряли проходження практики, а також висновок керівника практики від вищого навчального закладу про проходження практики. VI. Конспекти уроків. VII. Конспект позакласного заходу. VIII. Конспект та аналіз виховного заходу. IX. Психологічна характеристика на колективу учнів. X. Аналіз заняття, відвіданого студентом. XI. Індивідуальне завдання. Форми контролю. Щотижневою формою контролю є перевірка керівником практики щоденників студентів і ознайомлення з усіма опрацьованими матеріалами; самоосвіта, кінцева форма – залік. Важливою формою підсумкового контролю студентів за проходженням педагогічної практики є конференція, що проводиться по закінченню практики. Після закінчення терміну практики студенти звітують перед кафедрою, відповідним підрозділом про виконання РПП та індивідуального завдання. Загальна форма звітності студента за практику – це подання письмового звіту в друкованому вигляді. Оформляється звіт за вимогами, які передбачені РПП. Звіт разом з іншими документами, встановленими навчальним закладом (щоденник, характеристика та ін.), подається на рецензування керівнику практики від навчального закладу. Після доопрацювання та остаточного погодження з керівником практики звіт в друкованому вигляді разом з іншими документами, передбаченими РПП, подається на захист. Звіт з практики захищається студентом в комісії, призначеній завідувачем кафедрою або заступником декана Факультету. До складу комісії входять керівники-методисти практики від підрозділу університету і, за можливості, від баз практики, викладачі кафедри, які викладали практикантам спеціальні дисципліни. Підсумки практики підводяться на засіданні кафедри: - підведення підсумків роботи практикантів; - виявлення досягнень і недоліків у їхній роботі; - оцінка рівня теоретичної і практичної підготовленості студентів до роботи за спеціальністю; - оцінка якості роботи з організації практики її керівниками;

	- визначення заходів, спрямованих на подальше поліпшення практики. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в індивідуальний навчальний план (залікову книжку) студента та враховується стипендіальною комісією при визначенні розміру стипендії. Підсумки виробничої цільової педагогічної практики в школі обговорюються на засіданні кафедри та заслуховуються вченою радою Факультету не менше одного разу протягом навчального року.
Семінарські заняття	
Умови допуску до підсумкового контролю	Належне виконання: 1) постійно і вчасно перебувати на базах практики, дотримуватися техніки безпеки. 2) вчасно заповнити календарний графік практики, щоденник та ін. документацію; 3) на високому рівні проводити уроки, позакласні і виховні заходи, виконати передбачені практикою завдання. 4) виконати індивідуальне завдання. 5) вчасно і якісно оформити підсумкову документацію, відповідати на запитання під час захисту звіту
Підсумковий контроль	Здійснюється у формі захисту звіту про проходження практики. Критерії оцінювання заліку з педагогічної практики (100 балів (20 балів)) Відмінно А - 90-100 балів. Студент продемонстрував ґрунтовне знання теоретичних аспектів педагогічної практики та вміння їх застосовувати до конкретних ситуацій в класі. Відповідь містить конкретні приклади використання сучасних педагогічних методик та технологій в роботі з учнями 5–7 класів. Студент проявляє ініціативу, інноваційні ідеї та підходи до організації навчання. Виклад матеріалу логічно послідовний, чіткий та добре організований. Відповідь добре структурована. Чітке розуміння принципів психології учнів середнього віку, здатність адаптувати підхід до різних учнів. Студент здатний об'єктивно оцінити власну діяльність, виявляючи готовність до саморозвитку та вдосконалення. Добре В - 80-89 балів. Відповідь містить основні аспекти педагогічної практики, однак без глибокого розгляду тонкощів застосування теорії на практиці. Використовує стандартні методи навчання, а також частково інноваційного підходу. Застосування методик обґрунтоване. Відповідь загалом організована, але може містити незначні прогалини. Розуміє базові потреби учнів 5–7 класів, але аналіз та підхід до них не завжди достатньо конкретизований. Має добру рефлексію, без глибокого самоаналізу. Добре С - 70-79 балів. Студент має добре розуміння педагогічних методик, застосування яких залишається загальним. Використовує типові та інноваційні методи, але відсутня демонстрація гнучкості в підході. Немає інноваційних або креативних рішень. Відповідь часом є розрізнена, що утрудняє сприйняття. Відсутність чіткої лінії в плануванні діяльності з учнями 5–7 класів. Недостатньо конкретних прикладів, але ті, які використовує, є вірними. Добра якість саморефлексії, але без глибокого аналізу. Задовільно D - 60-69 балів. Студент має основні знання з педагогіки, психології та методики викладання, проте в деяких питаннях є прогалини або неточності. Відповіді на запитання стосуються основних понять, але не завжди з глибоким розумінням їх взаємозв'язку. Відсутнє чітке обґрунтування вибору методів і технологій, іноді вони застосовуються без врахування специфіки учнів. Студент здатен організувати основні аспекти навчальної діяльності, проте деякі аспекти (наприклад, управління класом, індивідуалізація навчання) залишаються незрозумілими або недостатньо

	розкритими. Підхід до учнів 5-7 класів є загальним і не завжди враховує індивідуальні особливості кожного учня. Студент продемонстрував деяку рефлексію власної діяльності, але вона є поверхневою. Технічне оформлення може містити недоліки. Задовільно Е - 50-59 балів. Студент надає обмежену інформацію щодо педагогічної практики, не демонструє достатньо глибоких знань або аналізу. Використання методів поверхневе, без уточнення чи обґрунтування доцільності кожного методу. Відповідь має серйозні структурні проблеми. Відсутність логічного зв'язку між різними частинами відповіді. Студент не зовсім чітко розуміє психологічні особливості роботи з учнями 5–7 класів. Практично відсутній аналіз своїх дій або недостатній. Незадовільно (FX) –26-49 балів. Відповідь не демонструє задовільного розуміння педагогічної діяльності. Значні прогалини в теоретичних знаннях. Студент не здатний або не надає конкретних прикладів щодо застосування методик і технологій у педагогічній діяльності. Відповідь сильно неструктурована, що робить її важкою для сприйняття. Студент не може навести приклади роботи з учнями 5–7 класів, або їх дуже мало. Рефлексії майже немає або вона неправильна. Незадовільно F - 1-25 бали. Студент не має необхідного рівня знань для відповідей на запитання. Відсутнє розуміння основних аспектів педагогічної практики. Не продемонстровано розуміння методик та принципів організації навчальної діяльності. Відповідь є поверхневою або навіть не відповідає поставленому питанню. Немає спроби самопізнання або оцінки власної діяльності.
--	--

7. Політика навчальної дисципліни

Шляхом підвищення якості освіти та зменшення розриву між практичною та теоретичною підготовкою фахівця по предметній спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія) є тісна співпраця ЗВО та роботодавця в межах практики. Політика практичної підготовки передбачає ретельну організацію проведення практики, яка є студентоцентрична і спрямована на підготовку висококваліфікованого вчителя історії і суспільствознавчих предметів, затребуваного на ринку праці. До керівництва педагогічною практикою здобувачів освіти залучаються кращі вчителі області. Мета і цілі практики відповідають програмним результатам ОП предметної спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія).

Між ВНЗ і стейкхолдерами укладені відповідні угоди і договори: угоди про співпрацю між Департаментом освіти, науки та молодіжної політики Івано-Франківської ОДА та Прикарпатським національним університетом імені Василя Стефаника та ін. договори, з якими можна ознайомитися на сайті кафедри історії України і методики викладання історії.

Студент, який не виконав програму практики, отримав незадовільний відгук на базі практики, незадовільну оцінку за практику, відраховується з університету. Якщо програма практики не виконана студентом з поважної причини, то навчальним закладом надається можливість студенту проходження практики повторно у пізніший термін (в межах графіку навчального процесу).

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Десятов Д.Л. Методика використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні історії. Х.: Вид. група «Основа», 2011. 111 с.
2. Освіта впродовж життя: зарубіжний досвід та національна практика: монографія / За заг. ред. Л. Прокопів, В. Стинської / Авторський колектив: Л. Прокопів, В. Стинська, Г. Білавич, Б. Савчук, І. Єгорова, В. Ковальчук, Ю. Москаленко, О. Гевко, С. Довбенко, Л. Бандура, І. Завулічна, М. Олексюк, Т. Паска, С. Юрченко. Івано-Франківськ: НАІР, 2022. 288 с.
3. Паска Б. Виробнича педагогічна практика в закладах загальної середньої освіти. Робоча програма. Івано-Франківськ, 2024. 65 с. <https://kiu.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/56/2025/01/vyrobnycha-pedahohichna-praktyka-v-zzso.-robocha-prohrama.-paska-b.v.pdf>.
4. Паска Б., Гульпа Д., Матківський М. Інноваційні підходи до формування громадянської компетентності здобувачів середньої освіти України. Актуальні питання у сучасній науці.

2025. № 7 (37). С. 1083–1096. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-7\(37\)-1083-1096](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-7(37)-1083-1096).
5. Паска Б., Паска Т. Інтерактивні методи та цифрові інструменти на уроках громадянської та історичної освітньої галузі. Актуальні питання у сучасній науці. 2025. № 7 (37). С. 1097–1104. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-7\(37\)-1097-1104](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-7(37)-1097-1104).
6. Положення про організацію та проведення практики у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2025. 209 с. https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.50_2023-polozhennia-pro-orhanizatsiiu-ta-provedennia-praktyky-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliya-stefanyka-.pdf
7. Терно С.О. Методика розвитку критичного мислення школярів цієї навчання історії. Х.: Вид. група «Основа», 2012. 93 с.
8. Яковенко Г.Г. Методика навчання історії: навчально-методичний посібник. Харків: Видавництво ХНАДУ, 2017. 324 с.

Додаткова література:

9. Байль Бригіта. Дитина чемна і нечемна / Пер. з нім. М. Трофимука. Львів: Свічадо, 2007. 256 с. Цигульська Т. Ф. Загальна та прикладна психологія. Київ: Наукова думка, 2000. 190 с.
10. Вишневський О. Людиноцентризм як педагогічна проблема на тлі сучасних цивілізаційних процесів. думка. 2008. №4. С.3-13.
11. Ворожейкіна О. М. 100 цікавих ідей для проведення уроку. Х. : Вид. група «Основа», 2011. 287 с.
12. Галицька-Дідух Т.В. Робоча програма «Виробнича цільова педагогічна практика в школі». Івано-Франківськ, 2017.
13. Закон України “Про вищу освіту” від 1 липня 2014 року.
14. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О.В.Овчарук. – К.: “К.І.С.”, 2004. 112 с.
15. Кондур О. С. Управління якістю освітніх систем в умовах глобалізації: теорія, методика організації, практика: монографія. Ів.-Франківськ : НАІР, 2018. 488 с.
16. Лещенко М.П. Колаборативний підхід до розвитку ІКТ-компетентностей учителів і учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Інформаційні технології і засоби навчання. 2012. №5 (31). Режим доступу: <http://www.journal.iitta.gov.ua>.
17. Мокрогуз О.П. Інноваційні технології на уроках історії. Х.: Вид. група «Основа»: «Тріада +», 2007. 111 с.
18. Освітні інноваційні технології у процесі викладання навчальних дисциплін / ред.: О. А. Дубасенюк; Житомирський держ. ун-т ім. І.Франка. Житомир, 2004. 262 с.
19. Освітні технології: Навчал.метод. посібник /О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. Ред. О.М. Пехоти. К. :А.С.К., 2001. 256 с.
20. Паска Б. Формування національної і культурної ідентичності учнів у процесі вивчення предмета «Громадянська освіта». Актуальні питання у сучасній науці. 2025. № 6 (36). С. 1152–1160. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-6\(36\)-1152-1160](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-6(36)-1152-1160).
21. Паска Г., Паска Б. Впровадження основ музейної педагогіки під час викладання курсу «Громадянська освіта» в закладах загальної середньої освіти (на прикладі Івано-Франківського краєзнавчого музею). Вісник науки та освіти. 2025. № 6 (36). С. 1363–1373. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-6\(36\)-1363-1373](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-6(36)-1363-1373).
22. Пехота О. М. Особистісно орієнтоване навчання: підготовка вчителя :монографія. Миколаїв : Вид-во "Іліон", 2005. 272 с.
23. Пехота О.М. Особистісно-орієнтована освіта – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/pedagogika/2000/7-1-4.pdf> (дата звернення: 08.05.2024).
24. Подобєд О. А. Історія України. 5, 7 класи: Нестандартні уроки. Х.: Веста: Вид-во «Ранок», 2008. 160 с.
25. Пометун О. І. та ін. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібн./ О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. За ред. О. І. Пометун. К.: Видавництво А.С.К., 2004. 192 с.
26. Пометун О., Фрейман Г. Методика навчання історії в школі. К.: Генеза, 2005. 328 с.

Викладач (Паска Богдан Валерійович,
доцент кафедри історії України
і методики викладання історії)